

Első magyar recitátori-előadás 1862. jan. 13-án volt Budán, midőn gróf *Bethlen* (Bolnai) Miklós »Julius Caesar«-ból a nagy forumjelenetet olvasta fel.

Első magyar revü *Heltai* Jenő és *Rajna* Ferenc: »Ex lex« c. műve. Bem. 1905. márc. 14-én, Magyar Színházban.

Első magyar Shakespeare-előadás »Romeo és Julia« volt, Pesten, 1793. márc. 13-án.

Első magyar színdarab, — az elnyomatás utáni időben — melyben a szabad gondolat megnyilatkozott: *Abmási* Balogh Tihamér »Honvédhuszárok« c. 3 felvonásos népszínműve volt. Előadták 1861-ben; a Budai Színkörben.

Első magyar színdarab, mely olasz nyelven is színre került, *Katona* József »Bánk bán«-ja. Bem. 1897. szept. 23-án volt Bolognában, a Teatro de Corso-ban, Salvini Gusztáv társulatánál, aki Bánkot játszotta.

Első magyar színészek emléket színdarabban *Vachot* Imre örökítette meg. »Az első magyar színészek Budán« című eredeti kor- és jellemrajzban. Előadták 1861. ápr. 22-én, a Nemzeti Színházban.

Első magyar színészkongresszust 1871. ápr. 6-án, d. e. 10 órakor tartották meg Pesten, *Latabár* Endre színikazgató elnöklete mellett. Korelnök lett *Kétszery* József, az öttagú igazoló-bizottmányba beválasztották: *Miklóssy* Gyulát, *Várnay* Fábiánt, *Demény* Károlyt, *Vizváry* Gyulát és *Aranyossy* Gyulát. Jegyző *Bercsényi* Béla és *Eöry* Gusztáv lett. A kongresszuson 47 képviselő jelent meg. A tárgyalás elnökévé *Feleky* Miklóst választották meg, alelnökké *Miklóssy* Gyulát. A gyűlést a vármegyeház nagytermében tartották meg.

Első magyar színház Budán az ú. n. *Rondella* volt. (L. o.)

Első magyar színházi karmester: *Lavotta* János volt, (1764—1820.) 1792-ben *Kelemen* Lászlónál működött. (Hivatalos neve: muzsika-igazgató volt. Őt követte 1793-ban *Hirsch* Jakab).

Első magyar színházi ügynökség 1870-ben alakult Budapesten, *Lenharát* Ede (L. o.) vezetése alatt. (Viziváros, Harmincad-u. 668. szám). (Később *Rajkai* Friebeisz István, majd *Réthy* L. Pál volt a tulajdonos).

Első magyar színikazgató: *Kelemen* László. (L. o.). Helyettese: *Várady* Mihály. (L. o.).

Első magyar színikerület kezdeményezése 1829-ben indult ki Vasvármegyéből, midőn előzőleg 1828-ban *Komlóssy* Ferenc és *Tóth* István egyesített színikazgatók segélyezésre kérték fel a megyét. 1829. szept. 14-én hosszas tárgyalás végre létrehozta a győr-vasmegyei színiszövetséget, mely az első színikerület volt hazánkban.

Első magyar színpadi fordító *Bornemissza* *Abstemius* Péter. (L. o.). Munkája: »Tragoedia Magiar nelvonn az Sophocles Electrájából.« 1558. Bécs.

Első magyar színtársulat tagjai 1790. júl. 21-én, Pesten, *Kelemen* László igazgatása alatt: *Soós* Márton, *Ráth* Pál, *Ungváry* János, *Rózsa* Márton, *Baranyi* Balázs, *Popovits* András, *Nemes* András, *Horvith* János, *Szomor* Máté, *Fülöp* István, *Moór* Anna, *Termetzky* Franciska, *Nagy* Erzsébet, *Nagy* Mária. Az első színtársulat próbái. (1790.). A színdarabokból összesen 3 próba volt az első társulatnál: 1. olvasópróba, melyen minden játzó személy köteles volt megjelenni; 2. játékpróba, amidőn a kárpitokat állították elő és 3. főpróba, melyen minden szereplő »roll nélkül« tartozott kiállani. (Más néven: mutatványi-próbának is hívták). Az első színtársulat feloszlott: 1796. ápr. 10-én, Pesten. Az első színtársulatnál (1792-ben) a próba-késést 7 krajcár büntetési pénzben állapították meg minden forint után. Az első színtársulat rendezője *Protasevitz* *Benedek*, lengyel származású német színész; ő ápolta az első társulat kebelében a nemes törekvést, hogy a legmagasabb feladatok megoldására is képesek legyenek (1793.). Az első magyar színtársulatnak is meg voltak a színpadi díszletei. A felvonások kezdetét csengetyűvel jelezték. Az első csengetés a figyelem felkeltésére szolt, a